

Na de storm · Wat liefde achterlaat

NA DE STORM

Wat liefde achterlaat

CORNÉ MOUWEN

NA DE STORM Wat liefde achterlaat

Corné Mouwen

Voor Ilona en onze kinderen en kleinkinderen ☞

Na de storm – Wat liefde achterlaat Auteur: Corné Mouwen

Eerste uitgave — 2026

Alle rechten voorbehouden. ISBN 978-90-833245-0-1

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	6
<i>Dit boek is ontstaan uit liefde</i>	<i>6</i>
Hoofdstuk 1 — Toen jij mijn wereld binnenliep	9
Hoofdstuk 2 — De vrouw op wie iedereen een beetje verliefd werd	12
Hoofdstuk 3 — Ons geluk zat in gewone dagen.....	16
Hoofdstuk 4 — Tegenpolen die elkaar vonden.....	21
Hoofdstuk 5 — Waar liefde een thuis werd.....	25
Hoofdstuk 6 — Een huis vol leven	29
Hoofdstuk 7 — Haar grootste liefde.....	32
Hoofdstuk 8 — Jij geloofde al in mij voordat ik dat zelf deed..	35
Hoofdstuk 9 — De vrouw bij wie iedereen zichzelf mocht zijn	39
Hoofdstuk 10 — We dachten dat we nog alle tijd hadden.....	42
Hoofdstuk 11 — ‘Ik heb helaas geen goed nieuws’	45
Hoofdstuk 12 — Langzaam veranderde alles.....	50
Hoofdstuk 13 — De kracht van gewone moed.....	53
Hoofdstuk 14 — Liefde liet niet los	56
Hoofdstuk 15 — De laatste gesprekken	59
Hoofdstuk 16 — De eerste ochtend zonder jou	62

Epiloog	65
<i>Liefde verandert alleen van vorm.....</i>	<i>65</i>
Slotwoord.....	67

Voorwoord

Dit boek is ontstaan uit liefde

Dit boek is ontstaan uit liefde. Niet uit verdriet. Verdriet was de aanleiding om te schrijven, maar liefde is de reden dat deze bladzijden bestaan. Ik schrijf dit niet omdat ik alles een plaats heb kunnen geven. Sommige verliezen krijgen nooit een plaats. Ze worden onderdeel van wie je bent. Op 28 maart 2026 verloor ik mijn vrouw, Ilona. Vanaf dat moment vroegen mensen mij regelmatig hoe het met me ging. Ik gaf antwoord, maar ontdekte al snel dat woorden vaak te klein zijn voor wat je werkelijk voelt. Hoe leg je uit wat het betekent om na vijftwintig jaar samen ineens alleen wakker te worden? Hoe vertel je dat je nog steeds automatisch twee kopjes koffie uit de kast pakt? Hoe beschrijf je de stilte van een huis waarin jarenlang werd gelachen, gezongen en gedanst? Misschien kan dat helemaal niet. Maar ik kan wél vertellen wie Ilona was. Niet de vrouw die ziek werd. Niet de vrouw uit een medisch dossier. Maar de vrouw op wie ik verliefd werd. De vrouw die onze kinderen liefhad met alles wat ze in zich had. De vrouw die een kamer binnenliep en zonder moeite warmte bracht. De vrouw die mij leerde dat geluk meestal verborgen zit in heel gewone dagen. Ik wil dat onze kinderen, Joyce, Melissa, Do en Djazz, altijd kunnen teruglezen wie hun moeder werkelijk was. Niet alleen door mijn ogen. Maar door de herinneringen die wij samen hebben opgebouwd. Ik hoop dat zij haar lach weer horen wanneer ze deze bladzijden lezen. Dat ze haar stem herkennen. Dat ze voelen hoeveel liefde zij heeft achtergelaten. Misschien lezen ook mensen dit boek die zelf iemand zijn verloren. Ik kan hun verdriet niet wegnemen. Dat zou ook niet eerlijk zijn. Maar misschien vinden ze in dit verhaal iets van herkenning. Of hoop. Want één ding heb ik geleerd. Liefde houdt niet op waar een leven eindigt. Ze verandert alleen van vorm. En zolang wij blijven vertellen over de mensen van wie we houden... blijven zij een stukje met ons meereizen. Dit boek

is voor Ilona. En voor iedereen die ooit heeft ontdekt dat afscheid het einde van een leven kan zijn... maar nooit het einde van de liefde.

Voor altijd mijn grote liefde.

Hoofdstuk 1 — Toen jij mijn wereld binnenliep

“Sommige ontmoetingen veranderen je leven. Niet op het moment zelf, maar pas wanneer je jaren later beseft dat vanaf die dag alles anders werd.”

Ik weet niet meer welke kleren ik die dag droeg. Ook niet welk weer het was. Ik weet niet eens meer waar we het tijdens ons eerste gesprek over hadden. Maar ik weet nog wel precies wat ik voelde toen ik haar voor het eerst zag. Via een gezamenlijke vriend ontmoette ik Ilona. Voor haar was het waarschijnlijk een gewone ontmoeting. Voor mij bleek het begin van het mooiste hoofdstuk van mijn leven. Ze stond met een paar mensen te praten. Af en toe lachte ze. Niet overdreven. Niet om op te vallen. Gewoon zoals iemand lacht die plezier heeft in het moment. Ik bleef onbewust naar haar kijken. Niet alleen omdat ik haar een prachtige vrouw vond. Natuurlijk zag ik hoe mooi ze was. Dat zou iedere man hebben gezien. Maar het was iets anders dat mij raakte. Ze straalde rust uit. Warmte. Alsof de wereld om haar heen heel even langzamer ging draaien. Toen keek ze mijn kant op. Onze blikken ontmoetten elkaar. Heel even. Lang genoeg om iets in beweging te zetten waarvan ik toen nog geen idee had. Later heb ik vaak geprobeerd dat moment terug te halen. Wat gebeurde er precies? Was het verliefdheid? Nieuwsgierigheid? Of gewoon het gevoel dat je iemand ontmoet die op een vreemde manier vertrouwd voelt? Misschien was het van alles een beetje.

We raakten aan de praat. Geen spectaculair gesprek. Geen filmachtige openingszin. Gewoon twee mensen die elkaar leerden kennen. Juist dat gewone maakte het bijzonder. Er hoefde niets geforceerd te worden. Het gesprek verliep vanzelf. Net zoals de ontmoetingen die volgden. Een kop koffie werd een middag. Een middag werd een avond. Een avond werd een verlangen om elkaar

opnieuw te zien. Er waren geen spelletjes. Niemand hoefde de ander te overtuigen. We waren gewoon graag bij elkaar. En dat voelde vanaf het begin verrassend vanzelfsprekend.

Wat mij vooral opviel, was hoe aandachtig Ilona kon luisteren. Wanneer je met haar sprak, had je nooit het gevoel dat ze ondertussen met iets anders bezig was. Ze keek je aan. Stelde vragen. En luisterde echt naar het antwoord. Dat lijkt iets kleins. Maar tegenwoordig besef ik hoe bijzonder dat eigenlijk is. In een wereld waarin iedereen haast heeft, gaf zij mensen tijd. En daarmee gaf ze iets veel waardevollers. Ze gaf mensen het gevoel dat ze belangrijk waren. Dat deed ze niet alleen bij mij. Dat deed ze bij iedereen. Later zou ik zien hoeveel mensen daarom van haar hielden.

Onze eerste vakantie samen bracht ons naar een eiland, omringd door zee.

Als ik mijn ogen sluit, zie ik het nog voor me. De warmte van de avond. De geur van zout in de lucht.

Terrassen vol mensen. Muziek die ergens zacht over een plein zweefde. Ilona keek me aan.

“Zullen we?”

vroeg ze.

“Waarheen?”

“Gewoon... dansen.”

Ze stak haar hand uit. Ik pakte die vast. En daar stonden we. Twee mensen die zich geen moment afvroegen hoe ze eruitzagen.

We dansten. We lachten. Soms uit de maat.

Dat maakte ons niets uit. Geluk hoeft niet perfect te zijn. Het hoeft alleen echt te zijn.

Toen de eerste zon boven de zee verscheen, bleven we nog even staan. Ilona keek naar de horizon. Ik keek naar haar. Niet stiekem.

Gewoon omdat ik haar niet kon aankijken zonder te glimlachen. Op dat moment dacht ik:

“Als dit is hoe liefde voelt, dan hoop ik dat het nooit meer ophoudt.”

Ik wist niet dat het begin van een reis was die vijftientwintig jaar zou duren.

Ik wist alleen dat ik voor het eerst sinds lange tijd het gevoel had dat ik thuis was gekomen.

Niet op een plek. Maar bij een mens.

Die avond kon ik onmogelijk vermoeden hoeveel we samen zouden meemaken. Dat we een gezin zouden vormen. Dat we zouden lachen tot de tranen over onze wangen liepen. Dat we ruzie zouden maken en elkaar even later weer stevig zouden vasthouden. Dat we duizenden gewone dagen zouden beleven die later de mooiste herinneringen van mijn leven zouden worden. Ik wist alleen dit. Toen ik afscheid van haar nam, hoopte ik maar één ding. Dat ik haar snel weer zou zien. Gelukkig kreeg ik die kans. En nog veel vaker dan ik ooit had durven dromen.

Hoofdstuk 2 — De vrouw op wie iedereen een beetje verliefd werd

“Sommige mensen laten een goede indruk achter. Ilona liet mensen zich beter voelen dan voordat ze haar ontmoetten.”

Ik ben vaak gevraagd wat Ilona zo bijzonder maakte. Dat is een lastige vraag. Niet omdat ik het antwoord niet weet. Maar omdat geen enkel antwoord groot genoeg voelt. Je kunt zeggen dat ze mooi was. En dat was ze ook. Maar schoonheid went. Wat nooit wende, was hoe ze mensen liet voelen. Wanneer Ilona met je sprak, had je het gevoel dat jij op dat moment de enige persoon was die ertoe deed. Ze luisterde. Niet om antwoord te geven. Maar om te begrijpen. Dat lijkt vanzelfsprekend. Dat is het niet.

Ik ontdekte al snel dat ze niet alleen mijn aandacht trok. Overal waar we kwamen, gebeurde eigenlijk hetzelfde. Mensen voelden zich prettig bij haar. Niet omdat ze luid aanwezig was. Integendeel. Ze behoefde geen ruimte op te eisen. Ze vulde haar vanzelf. Dat deed ze met een glimlach. Met haar rustige stem. Met oprechte belangstelling. Ze stelde vragen omdat ze het antwoord werkelijk wilde weten. Niet uit beleefdheid. Dat verschil voel je.

Ik plaagde haar daar weleens mee.

“Volgens mij ken jij binnen vijf minuten iemands halve levensverhaal.”

Ze moest lachen.

“Dat vertellen mensen gewoon.”

“Nee,” zei ik dan.

“Dat vertellen ze aan jónu.”

Ze haalde haar schouders op.

“Misschien omdat ik luister.”

Zo eenvoudig was zij. En misschien had ze daarmee wel het geheim van echte aandacht ontdekt.

Thuis was ze precies dezelfde vrouw. Er was geen verschil tussen Ilona buitenshuis en Ilona thuis. Ze speelde geen rol. Ze was gewoon zichzelf. Ons huis voelde nooit als alleen van ons. Het was een plek waar mensen graag kwamen. Er stond bijna altijd iets klaar: koffie, thee, of later op de dag een glas wijn. Gezelligheid ontstond vanzelf. Niet omdat het moest. Maar omdat gezelligheid voor Ilona nooit iets georganiseerd was. Het ontstond vanzelf.

Muziek hoorde bij haar zoals ademen. Onze afspeellijst was een chaos. En dat vonden wij prachtig.

The Beatles. Fleetwood Mac. ABBA. Arne Jansen. Goldband. Daarna ineens trance. Of techno.

De kinderen schudden soms lachend hun hoofd.

“Jullie slaan echt alles door elkaar.”

“Dat heet smaak,” zei ik dan.

Ilona keek mij lachend aan.

“Nee hoor.”

“Hoe heet het dan?”

“Wij vinden gewoon alles mooi.”

En eigenlijk was dat precies hoe zij in het leven stond. Ze keek niet naar hokjes. Niet naar etiketten. Niet naar verschillen.

Als iets mooi was... dan was het mooi. Op zaterdag schoof ze regelmatig de salontafel een stukje opzij.

“Kom.”

“Waarheen?”

“Nergens.”

“Waarom schuif je de tafel dan weg?”

“Omdat ik wil dansen.”

Ik begon expres moeilijk te doen.

“Ik weet niet hoor...”

Ze stak haar hand uit.

“Niet zeuren.”

Tien seconden later stonden we midden in de woonkamer. Muziek hard. Slechte danspassen.

Heel veel gelach. En af en toe verscheen er boven aan de trap een hoofd.

“Zijn jullie nou alweer bezig?”

Wij moesten alleen nog harder lachen. Achteraf denk ik dat juist dát de rijkdom van ons leven was.

Niet verre reizen. Niet dure spullen. Maar een woonkamer waarin zomaar gedanst werd.

Natuurlijk hadden we ook ruzie. Stevige ruzie soms. Ik kan behoorlijk eigenwijs zijn.

Dat zal niemand verbazen. Ilona kon er ook wat van. Als we allebei vonden dat we gelijk hadden, kon het flink botsen.

Na een tijdje liep ik meestal de tuin in. Of deed alsof ik ineens iets heel belangrijks in de schuur moest doen.

Na een kwartier ging de achterdeur open.

“Ben je al klaar met jezelf?”

vroeg ze.

“Misschien.”

“Mooi.”

“Waarom?”

“Dan drinken we koffie.”

Dat was haar manier. Geen eindeloze discussies. Geen lijstjes met verwijten.

Gewoon weer verder. Omdat onze relatie belangrijker was dan ons gelijk. Daar heb ik misschien wel het meeste van haar geleerd.

Wanneer ik nu aan Ilona denk, denk ik niet eerst aan haar ziekte. Ik zie haar in de keuken. Met muziek op de achtergrond.

Een houten lepel in haar hand alsof het een microfoon was. Ik hoor haar lachen. Ik zie haar dansen. Ik hoor haar zeggen:

“Corné... niet alles hoeft vandaag af.”

En eerlijk gezegd... heeft ze daar nog steeds gelijk in. Sommige mensen verdwijnen uit je leven.

Ilona niet. Ze woont nog iedere dag in de kleine dingen. In een liedje.

In een geur. In een kop thee of een glas wijn na een lange dag. In een lach die ineens op die van haar lijkt.

Misschien is dat wel wat liefde uiteindelijk doet. Ze verdwijnt niet. Ze nestelt zich in alles wat ooit belangrijk was.

Hoofdstuk 3 — Ons geluk zat in gewone dagen

“Later ontdekte ik dat je de mooiste dagen nooit herkent terwijl je erin leeft.”

Wanneer mensen terugkijken op hun leven, denken ze vaak aan de grote gebeurtenissen. Een huwelijk. De geboorte van een kind. Een bijzondere reis. Dat zijn de foto's die in een album terechtkomen. Maar als ik aan ons leven terugdenk, zijn het zelden die foto's die als eerste verschijnen. Ik zie een dinsdagochtend. Een zaterdagmiddag. Een doordeweekse avond waarop er eigenlijk helemaal niets gebeurde. Juist daar woonde ons geluk.

Ik was bijna altijd als eerste wakker. Dat was al jaren zo. Terwijl het huis nog sliep, zette ik koffie.

Niet omdat dat mijn taak was. Gewoon omdat ik wist dat Ilona de geur van verse koffie heerlijk vond.

Even later hoorde ik haar op de trap. Nog een beetje slaperig. Haar haren deden waar ze zelf zin in hadden.

Ze keek de keuken in.

“Ruik ik nou koffie?”

Ik keek ernstig.

“Nee.”

“Nee?”

“Dat is de buurman.”

Ze keek me een paar seconden aan. Toen begon ze te lachen.

“Jij bent echt niet goed.”

“Dat zeg jij al jaren.”

“En ik krijg steeds meer gelijk.”

Dat soort gesprekken duurden misschien een minuut. Toch zijn het precies die minuten die ik nooit ben vergeten.

Ontbijten deden we zonder haast. De krant lag op tafel. De radio stond zacht aan. Soms praatten we. Soms helemaal niet. En dat was nooit ongemakkelijk. Dat vond ik misschien wel het mooiste van onze relatie. We hoefden elkaar niet voortdurend bezig te houden. We konden samen stil zijn. En zelfs die stilte voelde warm.

Ik was iemand van plannen. Van vooruitdenken. Van oplossingen zoeken voor problemen die er soms nog niet eens waren.

Ilona keek daar met een glimlach naar.

“Corné...”

Dat ene woord was vaak al genoeg. Ik keek op.

“Ja?”

“Waar ben jij nu weer?”

“Gewoon...”

“Nergens ‘gewoon’.”

Ze lachte.

“Je bent alweer drie weken verder in je hoofd.”

Ik moest toegeven dat ze gelijk had.

“Kom eerst maar eens terug naar vandaag.”

Ze had een bijzondere gave. Ze bracht me terug naar het moment. Niet door lange gesprekken.

Maar met één eenvoudige zin. Daar ben ik haar nog steeds dankbaar voor. De zee trok ons allebei.

Niet omdat we daar iets spectaculairs deden. Maar omdat de zee niets van ons vroeg. We liepen.

Hand in hand. Soms spraken we nauwelijks. Ilona keek vaak naar de horizon.

Ik keek meestal naar haar.

“Je kijkt weer.”

“Ja.”

“Waarom kijk je niet naar de zee?”

“Omdat ik het mooiste uitzicht al naast me heb.”

Ze draaide met haar ogen.

“Je bent onmogelijk.”

“Dat klopt.”

Ze gaf mijn hand een klein kneepje.

“Gelukkig maar.”

Dat was Ilona. Ze hield van een compliment. Maar ze liet nooit merken dat ze het leuk vond.

Behalve aan die glimlach. Die glimlach die ik overal uit zou herkennen. Er werd veel gelachen bij ons thuis.

Niet omdat het leven altijd makkelijk was. Maar omdat humor altijd dichtbij was.

Als er iets misging, duurde het meestal niet lang voordat één van ons er de grap van inzag.

Soms keek Ilona me alleen maar aan. Dat was genoeg. Dan wist ik dat ik iets veel te ingewikkeld had gemaakt.

“Hoeveel scenario’s heb je inmiddels bedacht?”

vroeg ze.

“Drie.”

“Drie?”

“Misschien vier.”

Ze schudde lachend haar hoofd.

“En hoeveel daarvan zijn al echt gebeurd?”

Ik zweeg.

“Geen één.”

“Precies.”

Ze gaf me een kus.

“Dan drinken we eerst koffie.”

Dat was haar talent. Ze maakte ingewikkelde dingen weer eenvoudig.

Soms denk ik dat liefde niet zit in grote gebaren. Niet in dure cadeaus. Niet in verre reizen. Maar in iemand die precies weet hoe hij je weer aan het lachen krijgt. Ilona had dat talent. Ze kende mij door en door. Ze wist wanneer ik een arm om mijn schouder nodig had. Maar ook wanneer ik vooral niet te serieus genomen moest worden. Misschien hield ze juist daarom zoveel van mij. Omdat ze wist dat achter al mijn plannen eigenlijk gewoon een man zat die zijn gezin gelukkig wilde zien.

Nu ik terugkijk, begrijp ik iets wat ik toen nog niet wist. Geluk kondigt zichzelf nooit aan. Het zegt niet:

“Let goed op. Dit wordt later een dierbare herinnering.”

Geluk leeft stilletjes tussen de gewone dagen. In de geur van koffie of lavendel. Een wandeling langs de zee.

Muziek in de woonkamer. Een hand die de jouwe zoekt. Een vrouw die lachend zegt:

“Je bent alweer veel te ver vooruit aan het denken.”

En pas wanneer die stem verstomt... besef je hoe rijk je eigenlijk bent geweest.

Hoofdstuk 4 — Tegenpolen die elkaar vonden

“Liefde betekent niet dat je hetzelfde bent. Soms betekent het juist dat twee totaal verschillende mensen elkaar precies in evenwicht brengen.”

Als mensen mij vragen waarom Ilona en ik zo goed bij elkaar pasten, glimlach ik altijd.

Want eigenlijk was het heel eenvoudig. Wij waren elkaars tegenpolen. Ik dacht na.

Ilona voelde. Ik maakte plannen. Ilona maakte herinneringen.

Ik kon dagen nadenken over een beslissing. Ik wilde de voor- en nadelen kennen, alle mogelijkheden afwegen en het liefst ook weten wat er over vijf jaar zou gebeuren.

Ilona keek daar altijd met een mengeling van verbazing en amusement naar.

“Je maakt het jezelf ook wel moeilijk, hè?”

En eerlijk gezegd had ze meestal gelijk. Zij leefde veel meer vanuit haar gevoel. Als iets goed voelde, ging ze ervoor.

Dat leverde soms verrassende situaties op.

Zoals de dag dat ze thuiskwam met de grootste aankoop die we ooit zouden doen.

Ze hing haar jas op, liep de woonkamer binnen en keek me stralend aan.

“Ik heb een huis gekocht.”

Ik keek naar haar.

“Je hebt... wat?”

“Een huis.”

“Een huis?”

Ze knikte alsof het de normaalste zaak van de wereld was.

“In de Koepelstraat.”

Ik weet nog dat ik haar een paar seconden sprakeloos heb aangekeken. Niet omdat ik het geen goed idee vond.

Maar omdat ik nog bezig was met de vraag óf we een huis zouden kopen. Ilona was al een stap verder. Ze had het gewoon gedaan.

“Wil je het dan niet eerst samen bekijken?” vroeg ik.

Ze begon te lachen.

“Dat heb ik al gedaan.”

“En?”

“Je gaat het mooi vinden.”

Ze had gelijk. Zoals zo vaak wanneer ze op haar gevoel vertrouwde. Jaren later haalden we dat verhaal nog regelmatig aan.

“Als ik op jou had gewacht,” zei ze dan lachend, “woonden we nu waarschijnlijk nog steeds in een huurhuis.”

Ik protesteerde natuurlijk.

“Dat valt best mee.”

Ze keek me met een grijns aan.

“Echt?”

We moesten er allebei om lachen. Ze kende me door en door. Die verschillen kwamen overal terug.

Ik hield onze agenda bij. Afspraken. Verjaardagen. Rekeningen. Vakanties. Ik vond dat prettig.

Het gaf me rust. Ilona vond het vooral handig dat ik het deed. Niet omdat het haar niets kon schelen.

Ze leefde gewoon veel meer in het moment. Soms werkte dat perfect. Soms iets minder.

Zoals die avond waarop ik laat moest werken. Ze zou me om half twaalf ophalen. Dat hadden we afgesproken.

Om half twaalf stond ik buiten. Ik keek de straat in. Geen auto.

Na tien minuten keek ik nog een keer. Nog steeds niets. Langzaam begon het te regenen.

Na een tijdje besloot ik maar naar huis te lopen. Onderweg bedacht ik allerlei verklaringen. Misschien had ze pech.

Misschien een lekke band. Misschien was er iets met de kinderen. Hoe dichterbij huis kwam, hoe groter mijn nieuwsgierigheid werd.

Ik klopte op de voordeur. Vrijwel direct ging die open. Daar stond Ilona.

Heerlijk ontspannen. De televisie stond nog aan. Ze keek me verbaasd aan.

“Waarom ben jij zo laat thuis?”

Ik keek naar haar.

“Schatje...”

“Jij zou mij toch ophalen.”

Ze bleef me een paar tellen aankijken. Toen zag ik het gebeuren. Haar ogen werden groot.

Ze sloeg haar hand voor haar mond.

“O nee...”

Ze was het helemaal vergeten. Niet expres.

Ze was zo verdiept geweest in de film dat de afspraak volledig uit haar hoofd was verdwenen.

Ik probeerde boos te blijven. Echt waar.

Maar toen zij zelf zo verschrikkelijk moest lachen om haar eigen vergeetachtigheid, hield ik het niet vol.

Even later zaten we samen op de bank. Ik nog half nat van de regen. Zij met tranen van het lachen.

“Sorry, schat.”

Ze pakte mijn hand.

“Ik zal het nooit meer vergeten.”

Ik keek naar haar en begon opnieuw te lachen.

“Dat geloof je zelf niet.”

“Nee...”

zei ze met een ondeugende glimlach.

“Maar gelukkig onthoud jij alles.”

En daar had ze gelijk in. Zo verdeelden we ongemerkt de rollen. Ik hield de agenda bij.

Zij hield het leven luchtig. Ik bracht structuur. Zij bracht spontaniteit.

En juist daardoor werkte het tussen ons. Niet omdat we hetzelfde waren. Maar omdat we elkaar iedere dag opnieuw aanvulden.

Hoofdstuk 5 — Waar liefde een thuis werd

“Een huis koop je met stenen. Een thuis bouw je met liefde.”

Toen we eenmaal in de Koepelstraat woonden, voelde het alsof ons leven echt begon.

Niet omdat het huis zo bijzonder was. Maar omdat het van ons was. Onze voordeur.

Onze woonkamer. Onze keuken.

De plek waar we samen wakker zouden worden, waar we zouden lachen, dromen, discussiëren en uiteindelijk ook onze kinderen zouden zien opgroeien.

Ik liep regelmatig door het huis met een lijstje in mijn hand.

Er moest nog geschilderd worden. Een lamp ophangen. Een kast in elkaar zetten.

Een plint die nog niet helemaal netjes zat. Ik zag vooral wat er nog moest gebeuren. Ilona zag iets heel anders.

Zij zag al hoe het zou worden.

“Zie je het al voor je?” vroeg ze terwijl we midden tussen de verhuisdozen stonden.

Ik keek om me heen.

“Eerlijk gezegd zie ik vooral heel veel werk.”

Ze begon te lachen.

“Ik zie ons.”

Dat was misschien wel het grootste verschil tussen ons.

Ik keek naar het huis. Zij keek naar het leven dat erin zou ontstaan. En zoals zo vaak...

had zij gelijk.

Langzaam verdwenen de verhuisdozen. Er kwamen foto's aan de muur. Planten voor het raam. Een bank waarop je veel te lekker zat. En een eettafel die veel belangrijker zou worden dan we toen konden vermoeden. Aan die tafel gebeurde alles. Daar werd ontbeten. Huiswerk gemaakt. Gelachen. Soms gehuild. Beslissingen genomen. En eindeloze koppen koffie gedronken. Die tafel werd het hart van ons huis. Niet omdat hij bijzonder was. Maar omdat wij er samen zaten.

Ilona had een talent waar ik stiekem jaloers op was. Waar ik een huis zag... zag zij een thuis.

Ze zette een kaars neer. Een plant. Een foto.

En ineens voelde een ruimte warm. Dat kon ze zonder dat ze daarover nadacht. Ik vroeg haar ooit:

“Hoe weet jij eigenlijk waar alles moet staan?”

Ze haalde haar schouders op.

“Dat voel ik.”

Natuurlijk. Dat antwoord kreeg ik wel vaker. Ze voelde.

Ik dacht. En meestal bleek voelen sneller dan denken. Ons huis stond bijna nooit leeg.

Er liep altijd wel iemand binnen. Familie. Vrienden. De kinderen met vriendjes of vriendinnetjes.

“Is er nog koffie?”

vroeg iemand. Ilona riep vanuit de keuken:

“Pak maar een kopje.”

Zo ging dat. Mensen hoefden zich nooit af te vragen of ze welkom waren.

Dat wisten ze al.

Ik heb later vaak gedacht dat sommige huizen een bepaalde sfeer hebben.

Niet door de meubels. Niet door de inrichting. Maar door degene die er woont.

Ons huis voelde veilig. En dat kwam door Ilona. Op een avond zaten we samen op de bank.

We keken zwijgend de woonkamer rond. Alles was eindelijk af. Tenminste...

voor zover een huis ooit af is. Ik keek tevreden om me heen.

“Mooi geworden.”

Ze knikte.

“Ja.”

Even bleef het stil. Toen zei ze zacht:

“Ik hoop dat de kinderen zich hier altijd thuis zullen voelen.”

Ik keek naar haar.

“Dat gaan ze.”

Ze glimlachte.

“Dat hoop ik.”

Pas jaren later begreep ik hoe bijzonder die opmerking eigenlijk was.

Ze sprak niet over een mooi huis. Niet over een hoge hypotheek. Niet over waarde.

Ze sprak over een gevoel. Thuiskomen. En precies dát was wat Ilona haar hele leven aan mensen gaf.

Een plek waar je jezelf mocht zijn.

Nu ik terugkijk, weet ik dat de Koepelstraat veel meer was dan ons eerste huis. Het was de plek waar ons gezamenlijke leven wortel

schoot. Waar dromen langzaam werkelijkheid werden. Waar liefde een dagelijks werkwoord werd. En waar ik, zonder dat ik het toen besepte, de gelukkigste jaren van mijn leven zou beleven.

Hoofdstuk 6 — Een huis vol leven

“Geluk maakt weinig geluid. Pas als het stil wordt, beseft je hoeveel leven er vroeger was.”

Ons huis was zelden stil. Er was altijd beweging. De voordeur ging open.

Iemand riep dat hij thuis was. Er klonk muziek uit de woonkamer. In de keuken stond de radio aan en stond er iets te pruttelen.

En ergens riep Ilona:

“Wie heeft zijn schoenen nou weer midden in de gang laten staan?”

Iedereen wist dat die vraag niet echt een antwoord nodig had. Er werd vooral om gelachen.

De kinderen maakten van een huis een thuis. Iedereen had zijn eigen karakter. Zijn eigen gebruiksaanwijzing. En wonderlijk genoeg leek Ilona die gebruiksaanwijzing uit haar hoofd te kennen. Ze wist wanneer iemand behoefte had aan een goed gesprek. Maar ook wanneer je iemand juist even met rust moest laten. Dat was geen kunstje. Dat was intuïtie.

Ik probeerde problemen meestal op te lossen. Dat zat in mij.

Als één van de kinderen ergens mee zat, begon mijn hoofd onmiddellijk oplossingen te bedenken.

Ilona keek eerst. Ze luisterde. Ze stelde een paar vragen. En vaak was dat al genoeg. Onderweg naar bed zei ik dan:

“Volgens mij hebben we helemaal niets opgelost.”

Ze glimlachte.

“Nee.”

“Waarom niet?”

“Omdat ze geen oplossing nodig hadden.”

“Wat dan wel?”

“Een moeder.”

Dat antwoord ben ik nooit vergeten.

We hadden thuis één ongeschreven regel. Er mocht gelachen worden. Ook op moeilijke dagen. Misschien juist op moeilijke dagen. Ik herinner me een avond waarop iedereen aan tafel zat. Het gesprek ging werkelijk nergens over. Wie de vaatwasser moest uitruimen. Wie de laatste koek had opgegeten. Wie de afstandsbediening kwijt was. Binnen vijf minuten lag iedereen dubbel van het lachen. Als iemand ons op dat moment had gezien, had hij zich waarschijnlijk afgevraagd waar we zo’n plezier om hadden. Wij wisten het zelf eigenlijk ook niet. Maar dat maakte niets uit.

Muziek was overal. Niet alleen op feestjes. Gewoon op een woensdagavond.

Tijdens het koken. Tijdens het opruimen. Of wanneer de woonkamer ineens veranderde in een dansvloer.

Ilona had daar geen aanleiding voor nodig. Ze zette de muziek aan. Keek me aan.

“Kom.”

Ik wist inmiddels wat dat betekende. Ik kon nog zo druk zijn. Nog zo verdiept in mijn gedachten.

Binnen een minuut stond ik toch te dansen. Niet omdat ik zo’n goede danser was.

Maar omdat ik wist dat ik haar daar gelukkig mee maakte. En eerlijk gezegd... mijzelf ook.

Soms denk ik dat geluk er bij ons heel gewoon uitzag. Een volle eettafel. Een pan eten op het fornuis. Een radio die nét iets te hard

stond. Kinderen die door elkaar praatten. En een vrouw die alles met elkaar wist te verbinden. Niet door de touwtjes strak in handen te houden. Maar door liefde. Dat was haar grootste talent. Ze zorgde ervoor dat iedereen zich thuis voelde. Ook als je jezelf even kwijt was.

Jaren later liep ik op een avond alleen door datzelfde huis. De kamers waren hetzelfde. De meubels stonden nog op dezelfde plek. Zelfs de klok tikte zoals altijd. En toch was alles anders. Toen begreep ik iets. Een huis bestaat uit muren. Een thuis uit mensen. En Ilona... was jarenlang het warme hart van dat thuis geweest.

Hoofdstuk 7 — Haar grootste liefde

“Je kunt aan iemand zien hoeveel hij van zijn kinderen houdt. Niet aan grote woorden, maar aan duizenden kleine dingen die bijna niemand opmerkt.”

Er zijn mensen die moeder worden. En er zijn vrouwen die geboren lijken om moeder te zijn. Ilona hoorde zonder twijfel bij die laatste groep. Vanaf het moment dat er kinderen kwamen, veranderde er iets. Niet in haar karakter. Dat bleef hetzelfde. Maar haar liefde kreeg er een nieuwe dimensie bij. Ze gaf zichzelf. Helemaal. En zonder voorwaarden.

Bij ons thuis werd veel gepraat. Niet omdat dat moest. Maar omdat iedereen wist dat er geluisterd werd.

Als één van de kinderen ergens mee zat, ging Ilona niet meteen op zoek naar een oplossing.

Ze ging naast ze zitten.

“Vertel eens...”

Meer had ze vaak niet nodig. Ze hoorde echt wat er gezegd werd.

Niet ondertussen koken. Niet ondertussen op haar telefoon kijken. Alle aandacht ging naar degene die tegenover haar zat.

Dat gaf een gevoel van veiligheid. Je mocht alles vertellen. Ook als het misschien helemaal niet zo belangrijk leek.

Voor Ilona was het belangrijk omdat jij het vertelde. Ik was anders. Ik schoot vaak meteen in de oplossingsmodus.

“Misschien moet je...”

“Heb je al gedacht aan...”

Nog voordat iemand zijn verhaal had afgemaakt, had ik drie mogelijke oplossingen bedacht.

Ilona keek me dan glimlachend aan.

“Corné...”

Ik wist eigenlijk al genoeg.

“Laat ze eerst maar even vertellen.”

Ze had gelijk. Opnieuw. Dat gebeurde vaker dan ik wilde toegeven.

Ze kende ieder kind op haar eigen manier. Ze wist wie behoefte had aan een knuffel. Wie liever even alleen was. En wie vooral behoefte had aan een beetje humor. Dat deed ze bijna moeiteloos. Ik heb me vaak afgevraagd hoe ze dat toch deed. Misschien voelde ze het gewoon. Dat was haar kracht.

Ons huis stond altijd open. Niet alleen voor onze eigen kinderen. Ook hun vrienden waren welkom.

Regelmatig liep er iemand binnen.

“Is Ilona thuis?”

Dat was vaak de eerste vraag. Niet omdat ik er niet was. Maar omdat iedereen wist dat ze welkom waren.

Er stond altijd wel iets te drinken klaar.

En als iemand bleef eten, schoof ze zonder nadenken een extra bord op tafel.

Zo eenvoudig was dat.

Ze kon streng zijn als dat nodig was. Dat vergeten mensen soms als ze iemand alleen herinneren om zijn zachtheid. Maar juist omdat ze zoveel liefde gaf, wist iedereen ook precies wanneer ze meende wat ze zei. Ze hoefde haar stem nauwelijks te verheffen. Eén blik was vaak genoeg. Daar moest ik soms stiekem om lachen. Ik kon een heel verhaal houden. Ilona keek één keer. En iedereen wist precies hoe laat het was.

Wat ik misschien nog wel het mooiste vond, was dat ze trots kon zijn zonder dat ze ermee te koop liep.

Na een verjaardag. Een rapport. Een sportwedstrijd.

Of gewoon een mooie dag. Dan zei ze 's avonds, als het huis weer stil was:

“Wat hebben we toch mooie kinderen.”

Niet omdat ze perfect waren. Maar omdat ze zichzelf mochten zijn. Dat vond zij belangrijk.

Nu begrijp ik waarom zoveel mensen zich veilig voelden bij haar. Ze gaf je het gevoel dat je goed was zoals je was. Dat deed ze bij de kinderen. Bij familie. Bij vrienden. En ook bij mij. Misschien is dat wel de grootste vorm van liefde. Niet iemand willen veranderen. Maar hem volledig accepteren.

Wanneer ik onze kinderen nu zie, herken ik haar nog iedere dag. Soms in een lach. Soms in een blik. Soms in een manier van luisteren. Dan denk ik weleens: Nee... Ze is niet verdwenen. Ze leeft verder. Niet alleen in mijn herinneringen. Maar ook in hen. En eerlijk gezegd... kan een mens zich geen mooier nalatenschap wensen.

Hoofdstuk 8 — Jij geloofde al in mij voordat ik dat zelf deed

“Liefde is soms niets meer dan iemand die in jou blijft geloven op de momenten dat jij dat zelf even niet kunt.”

Als ik terugkijk op ons huwelijk, besef ik dat Ilona en ik elkaar niet alleen gelukkig maakten.

We maakten elkaar ook sterker. Dat gebeurde niet met grote woorden. Niet met lange gesprekken.

Maar in honderden kleine momenten waarop de één iets zag wat de ander zelf nog niet zag.

Ik was van nature een denker. Ik keek vooruit. Woog risico's af. Maakte plannen.

En als ik eerlijk ben, hield ik mezelf daarmee soms ook tegen.

Ilona kende mij beter dan wie ook. Ze wist precies wanneer ik mezelf in de weg zat. En dan zei ze, heel rustig:

“Corné...”

Dat ene woord was vaak al genoeg. Ze hoefde me niet te overtuigen. Ze liet me gewoon opnieuw naar mezelf kijken.

Er kwam een periode waarin ik werkte bij een bedrijf waar ik eigenlijk helemaal niet thuishoorde.

Na de grote reorganisatie bij Philip Morris was ik daar terechtgekomen.

Ik had werk. Maar geen plezier. Iedere ochtend ging ik met tegenzin de deur uit.

En iedere avond kwam ik met hetzelfde gevoel weer thuis. Dit ben ik niet. Ik sprak dat nauwelijks uit. Maar Ilona zag het.

Zoals ze alles zag. Op een avond zaten we samen op de bank. De televisie stond aan, maar geen van ons keek echt.

Ze draaide zich naar me toe.

“Ben je gelukkig op je werk?”

Ik bleef even stil. Dat was eigenlijk al antwoord genoeg. Ze pakte mijn hand.

“Waarom blijf je daar dan?”

Ik haalde mijn schouders op.

“Omdat ik een baan nodig heb.”

Haar ogen zochten de mijne. Lang. Toen zei ze iets wat mijn leven veranderde.

“Neem ontslag.”

Ik begon bijna te lachen.

“Ben je gek geworden?”

“Dan heb ik helemaal geen werk.”

Ze glimlachte. Niet aarzelend. Niet onzeker. Met een overtuiging waar ik nog steeds stil van word.

“Ik geloof in jou.”

“Dat komt goed.”

Vier eenvoudige woorden. Ik geloof in jou. Ze zei het niet om me gerust te stellen.

Ze zei het omdat ze het werkelijk meende. Ze zag iets in mij wat ik zelf op dat moment niet meer zag.

En uiteindelijk besloot ik haar te vertrouwen. Ik nam ontslag. Dat was spannend.

Misschien wel één van de spannendste beslissingen uit mijn leven.

Maar ze kreeg gelijk. Er kwam ander werk. Werk waarin ik weer mezelf kon zijn.

Nog vaak heb ik aan die avond teruggedacht. Niet omdat ik ontslag nam.

Maar omdat iemand meer vertrouwen in mij had dan ik op dat moment in mezelf.

Dat was Ilona. Maar ook zij vertrouwde op mij. Toen we elkaar leerden kennen, had ze nog geen rijbewijs.

Ze twijfelde.

“Misschien is het niets voor mij.”

Ik keek haar aan.

“Dat geloof ik niet.”

Iedere avond zaten we samen op de bank. Het theorieboek tussen ons in. Verkeersborden.

Voorrangsregels. Kruispunten. Soms tekende ik situaties op een kladblaadje.

Soms zaten we allebei te lachen om de ingewikkelde uitleg.

Langzaam zag ik haar veranderen. Niet omdat de theorie makkelijker werd. Maar omdat haar vertrouwen groeide.

De dag van het examen zal ik nooit vergeten. Ik stond buiten te wachten. Even later kwam ze naar buiten.

Nog voordat ze iets zei, wist ik het. Die glimlach.

“En?”

vroeg ik.

“In één keer.”

Ik sloeg mijn armen om haar heen. Niet omdat ze haar theorie had gehaald.

Maar omdat zij eindelijk zag wat ik al die tijd al wist. Dat ze veel meer kon dan ze zelf dacht.

Zo ging het eigenlijk altijd. Waar de één twijfelde... geloofde de ander. Waar de één struikelde... stak de ander een hand uit. We probeerden elkaar nooit te veranderen. We hielpen elkaar groeien. Ik hielp haar met de dingen die zij lastig vond. Kleding uitzoeken. Samen op internet zoeken. Lezen als de dyslexie het moeilijk maakte. En zij hielp mij met iets wat veel moeilijker was. Ze opende mijn hart. Ik was een gesloten man. Ik praatte niet gemakkelijk over mijn diepste gevoelens. Twijfels hield ik liever voor mezelf. Maar Ilona prikte daar moeiteloos doorheen. Ze voelde het wanneer er iets speelde. Ze bleef net zo lang naast me zitten tot ik begon te vertellen. Nooit omdat ze nieuwsgierig was. Maar omdat ze van mij hield. Door haar ben ik zachter geworden. Geduldiger. Liever. Ze heeft mij geleerd dat je sterk kunt zijn én kwetsbaar tegelijk. Dat was misschien wel het grootste cadeau dat ze mij ooit gaf.

Soms vragen mensen wat het geheim is van een goed huwelijk. Ik denk niet dat daar één antwoord op bestaat. Maar als ik ons zou moeten samenvatten, zou ik zeggen: Wij geloofden in elkaar. Soms zelfs meer dan in onszelf. En juist daardoor werden we samen sterker dan we ooit alleen hadden kunnen zijn. Misschien voelden we ons daarom zo vaak onoverwinnelijk. Niet omdat het leven altijd gemakkelijk was. Maar omdat we wisten dat we het nooit alleen hoefden te doen.

Hoofdstuk 9 — De vrouw bij wie iedereen zichzelf mocht zijn

“Sommige mensen geven antwoorden. Ilona gaf mensen de ruimte om hun eigen antwoord te vinden.”

Ik heb me vaak afgevraagd waarom zoveel mensen met hun verhaal naar Ilona kwamen.

Niet één keer. Niet af en toe. Bijna altijd. Familie. Vriendinnen. Buren.

Zelfs haar moeder.

Iedereen leek intuïtief te weten waar hij moest zijn wanneer het leven ingewikkeld werd.

Dat was niet omdat Ilona overal een oplossing voor had. Integendeel. Ze zei juist niet zo veel. Ze luisterde.

En misschien was dat wel haar grootste gave. Haar jongere zusje Serena scheelde tien jaar met Ilona.

Maar dat leeftijdsverschil verdween zodra ze samen waren.

Voor Serena was Ilona veel meer dan een grote zus. Ze was haar vertrouwenspersoon.

Met alles wat er speelde in haar leven kwam ze naar ons. Blijde dingen. Verdriet. Twijfels.

Liefde. Werk. Het maakte niet uit. Ze wist dat haar zus eerlijk zou zijn. Niet hard. Maar wel eerlijk.

Dat waardeerde Serena misschien nog wel het meest. Ilona vertelde je niet wat je graag wilde horen. Ze vertelde wat volgens haar waar was.

Altijd met liefde. En altijd met respect. Dat gold niet alleen voor Serena.

Vriendinnen zaten regelmatig bij ons aan de keukentafel.

Soms duurde een kop thee of koffie drie uur. De kopjes werden koud. Er werd nieuwe gezet.

Ik liep af en toe langs. Niet om mee te luisteren. Die gesprekken waren van hen.

Maar ik zag wel wat er gebeurde. Mensen kwamen gespannen binnen. En gingen rustiger weer weg.

Niet omdat hun problemen verdwenen waren. Maar omdat ze zich gehoord voelden. Dat deed Ilona.

Ze gaf mensen rust. Zelfs haar moeder kwam regelmatig bij haar. Dat vond ik altijd bijzonder.

Vaak zijn het ouders die hun kinderen raad geven. Bij Ilona gebeurde het soms precies andersom. Niet omdat zij alles beter wist.

Maar omdat ze een natuurlijke wijsheid had. Ze keek nooit alleen naar het probleem. Ze keek eerst naar de mens.

Dat maakte haar adviezen zo waardevol. Ik vroeg haar ooit:

“Waarom komt eigenlijk iedereen altijd naar jou?”

Ze keek me verbaasd aan.

“Doen ze dat?”

“Ja.”

Ze dacht even na.

“Misschien omdat ik niet meteen een mening heb.”

Dat was typisch Ilona. Eerst aandacht, dan vragen.

Probeerde te begrijpen. En pas daarna zei ze wat ze ervan vond. Dat was niet altijd het antwoord waarop iemand hoopte.

Maar wel het antwoord waarvan ze dacht dat het iemand verder hielp.

En juist daarom vertrouwde iedereen haar. Ik heb veel mensen ontmoet in mijn leven. Slimme mensen.

Succesvolle mensen. Mensen met indrukwekkende carrières.

Maar zelden iemand die zoveel emotionele intelligentie bezat als Ilona.

Ze voelde haarfijn aan wat iemand nodig had. Soms een advies. Soms een knuffel.

Soms juist helemaal niets. Alleen iemand die bleef zitten en zei:

“Ik ben er.”

Pas nadat ze er niet meer was, begon ik te begrijpen hoeveel mensen ze had geraakt.

Niet door grote daden. Maar door duizend kleine momenten. Een open hart en een open oor.

Een eerlijk gesprek. Een arm om een schouder. Een kop thee of een glas rosé met veel ijs.

Een open hart. Dat was Ilona. Ze maakte de wereld niet groter. Ze maakte de wereld warmer.

En misschien is dat wel het mooiste wat een mens kan nalaten.

Hoofdstuk 10 — We dachten dat we nog alle tijd hadden

“Later besef je dat geluk zich vaak verschuilt in de dagen waarvan je dacht dat ze heel gewoon waren.”

Als je midden in het leven staat, denk je niet na over eindigheid. Tenminste... wij niet. We waren bezig met werken.

Met de kinderen. Met ons huis. Met vakanties.

Met plannen voor later. Zoals zoveel mensen. Het leven voelde vanzelfsprekend.

En misschien is dat wel het mooiste én gevaarlijkste van geluk.

Je denkt dat het altijd zo zal blijven. Ilona kon intens genieten van kleine dingen. Een vrije zondag.

Een lunch samen. Een wandeling langs de zee. Een middag waarop iedereen thuis was.

Ze had geen spectaculaire plannen nodig om gelukkig te zijn. Ze zei weleens:

“Als we maar samen zijn.”

Op dat moment luisterde ik naar die woorden. Nu voel ik pas hoe waardevol ze waren. We hadden het goed samen.

Niet perfect. Maar echt. Er werd gewerkt. Gelachen. Soms gemopperd. Er werd geklust.

Nieuwe plannen gemaakt. Af en toe droomden we hardop.

“Later...”

Dat woord gebruikten we vaak. Later gaan we... Later doen we... Later zien we wel...

Geen moment stonden we erbij stil dat “later” misschien helemaal niet vanzelfsprekend was.

Achteraf probeer ik soms terug te halen wanneer de eerste verandering begon.

Niet de diagnose. Maar daarvoor.

Was het de vermoeidheid?

Een hoofdpijn die langer bleef dan normaal?

Een opmerking waarvan je toen dacht:

“Het zal wel overgaan.”

Ik weet het niet meer precies. En misschien is dat ook niet belangrijk. Want op dat moment deden we wat bijna iedereen doet.

We gingen gewoon verder.

Ik denk weleens dat het leven heel voorzichtig probeert duidelijk te maken dat er iets verandert.

Niet met sirenes. Niet met grote waarschuwingen. Maar met kleine signalen die je pas achteraf herkent.

Toen zagen we ze niet. Gelukkig niet.

Want daardoor leefden we nog volledig in het vertrouwen dat ons leven gewoon verder zou gaan.

Zoals altijd. Als ik foto's uit die periode bekijk, zie ik twee mensen die lachen.

Ik zie geen ziekte. Ik zie geen angst.

Ik zie een man en een vrouw die denken dat ze nog tientallen jaren samen voor zich hebben.

Dat maakt die foto's misschien wel zo bijzonder. Ze laten zien hoe kostbaar onwetendheid soms kan zijn.

Er is een zin die de laatste jaren vaak door mijn hoofd gaat.

Niet omdat ik spijt heb. Maar omdat hij zoveel waarheid bevat. Je weet nooit dat je de laatste gewone dag beleeft.

Als je dat wel wist... zou je die dag waarschijnlijk heel anders beleven. Je zou langer blijven zitten aan tafel.

Nog een keer zeggen dat je van elkaar houdt. Nog één keer dansen in de woonkamer. Nog één keer samen naar de zee gaan.

Maar het leven vertelt dat soort dingen niet van tevoren.

En misschien is dat maar goed ook. Wij dachten dat we nog alle tijd hadden. We hadden plannen.

Dromen. Verwachtingen. Net als ieder ander. We wisten alleen nog niet...

dat ons leven op het punt stond voorgoed te veranderen.

Hoofdstuk 11 — ‘Ik heb helaas geen goed nieuws’

“Er zijn zinnen die een mensenleven in tweeën delen. Een leven vóór die zin. En een leven erna.”

Als ik aan die dag terugdenk, herinner ik me vooral hoe gewoon hij begon.

We stonden op zoals altijd. We dronken koffie. Praatten over de dag.

Waarschijnlijk maakten we zelfs nog een grap. Dat deden we bijna iedere dag.

Geen van ons kon vermoeden dat we die ochtend aan ons oude leven begonnen...

en aan een nieuw leven zouden terugkeren. De weken daarvoor waren er kleine dingen geweest.

Dingen waar je op dat moment geen grote betekenis aan geeft. Een klacht die maar niet overging. Een onderzoek. Nog een onderzoek.

“Voor de zekerheid.”

Dat zijn woorden waar je op dat moment houvast aan ontleent.

Voor de zekerheid. Niet omdat iemand echt iets ernstigs verwacht. Tenminste...

dat houd je jezelf voor. We zaten naast elkaar in de wachtkamer. Zoals we al zo vaak ergens samen hadden gezeten.

Niet pratend. Dat hoefde ook niet. Na zoveel jaren ken je elkaars stiltes.

Ik keek af en toe naar Ilona. Ze glimlachte. Rustig. Zoals ze altijd was.

Misschien stelde zij mij wel gerust zonder dat ze het wist.

Onze naam werd geroepen. We liepen achter de arts aan. De deur ging dicht.

Hij ging zitten. Keek naar zijn dossier. Toen naar ons. En ik zag het meteen. Nog voordat hij iets zei. Aan zijn blik.

Aan die korte stilte.

Je voelt soms dat woorden zwaar zullen worden voordat ze zijn uitgesproken.

Toen zei hij:

“Ik heb helaas geen goed nieuws.”

Meer hoorde ik de eerste seconden eigenlijk niet. Mijn hoofd leek stil te vallen. Alsof iemand het geluid uit de wereld draaide.

De arts praatte verder. Ik hoorde woorden. Tumor. Hersenen. Onderzoeken. Behandeling.

Maar ze bereikten mij nauwelijks. Ik keek alleen naar Ilona. Zij bleef opmerkelijk rustig.

Dat was typisch Ilona. Waar ik volledig verstijfde, begon zij vragen te stellen.

Rustig. Duidelijk. Praktisch.

“Wat betekent dit precies?”

“Wat kunnen we nog doen?”

“Wat is de volgende stap?”

Ik zat naast haar en dacht alleen maar:

Hoe kan ze op dit moment nog zo sterk zijn?

Pas veel later begreep ik dat ze dat niet deed voor zichzelf. Ze deed dat voor ons. Voor mij. Voor de kinderen.

Dat was wie ze was.

Zelfs op het moeilijkste moment van haar leven dacht ze eerst aan de mensen van wie ze hield.

Toen we het ziekenhuis uitliepen, scheen de zon. Dat voelde vreemd. Bijna oneerlijk.

Mensen zaten op terrassen. Er werd gelachen. Auto's reden voorbij.

Het leven ging overal door. Alleen het onze stond stil. We liepen zwijgend naar de auto.

Ik startte de motor. Maar we reden niet meteen weg. We bleven zitten. Allebei. Zonder woorden. Na een tijdje pakte Ilona mijn hand.

Ze kneep er zacht in.

“Dit gaan we samen doen.”

Ik keek haar aan. Ik wilde iets zeggen. Maar ik kreeg geen woord over mijn lippen.

Dus kneep ik alleen maar terug. Dat was genoeg. Want zo waren wij.

Zelfs op de moeilijkste dag van ons leven... bleven we een team. Toen we naar huis reden, wisten we één ding zeker.

Ons leven zou nooit meer hetzelfde zijn. Maar wat we toen nog niet wisten...

was hoeveel liefde er in de maanden die volgden nog zichtbaar zou worden.

En misschien is dat wel de grootste les die Ilona mij heeft gegeven.

Dat hoop niet altijd betekent dat alles goed komt. Soms betekent hoop... dat je besluit elkaar geen moment los te laten.

De angst waar je altijd op hoopt dat hij ongegrond is, was werkelijkheid geworden.

Vanaf dat moment wist niets of niemand meer hoe onze toekomst eruit zou zien.

Toch hebben Ilona en ik het daar opvallend weinig over gehad. Niet omdat we het ontkenden. Maar omdat het niets zou veranderen.

Waarom zouden we onze kostbare tijd vullen met iets waar we geen invloed meer op hadden?

We besloten niet bewust, maar bijna vanzelf, om de ziekte niet de hoofdrol in ons leven te geven.

Natuurlijk was hij er. Iedere dag. In onderzoeken. In behandelingen. In vermoeidheid. In onzekerheid.

Maar tussen al die moeilijke momenten door bleven we zoeken naar het leven.

En dat vonden we, telkens weer. Soms in iets heel kleins. Soms in iets onvergetelijks.

Juist in die periode zagen we hoeveel mensen van Ilona hielden.

Alsof alle liefde die zij jarenlang aan anderen had gegeven, nu naar haar terugkeerde.

Anita en Ed kwamen bij ons thuis zingen. Niet op een podium. Gewoon in onze woonkamer.

De muziek vulde het huis en voor even was er geen ziekte. Alleen warmte. Alleen vriendschap.

Via de Wensambulance ging Ilona samen met twee vriendinnen naar de Toppers.

We twijfelden of het zou lukken. Maar het lukte. En wat heeft ze genoten.

Die avond was ze geen patiënt. Ze was gewoon Ilona. Lachend, zingend en genietend van het moment.

Joyce organiseerde een diner bij ons thuis. Geen gewoon etentje. Er kwam een kok die speciaal voor ons kookte.

We zaten samen aan tafel, omringd door de mensen die ons lief waren. Ik keek naar Ilona. Ze straalde. Niet omdat de ziekte weg was.

Maar omdat de liefde zoveel sterker bleek dan de ziekte. En dit zijn nog maar een paar voorbeelden. Er waren bloemen. Kaarten.

Berichten. Bezoekjes. Mensen die stil naast ons kwamen zitten. Mensen die niets wilden oplossen, maar er gewoon wilden zijn.

Pas toen besepte ik hoeveel levens Ilona had geraakt. Ze had jarenlang geluisterd naar anderen.

Ze had mensen moed gegeven, eerlijk advies en een veilige plek geboden.

Nu gaven al die mensen iets terug. Niet omdat ze dat moesten.

Maar omdat liefde nu eenmaal de neiging heeft om terug te keren naar degene die haar altijd zo gul heeft uitgedeeld.

Achteraf denk ik weleens dat de ziekte ons veel heeft afgenomen.

Maar één ding heeft ze ons ook laten zien. Hoe ongelooflijk rijk we waren. Niet in geld.

Niet in bezit. Maar in mensen.

En misschien is dat wel de mooiste erfenis die Ilona heeft achtergelaten.

Dat zoveel mensen haar niet alleen zullen herinneren. Maar haar ook zullen blijven missen.

Hoofdstuk 12 — Langzaam veranderde alles

“Het moeilijkste aan een ernstige ziekte is niet één slechte dag. Het is dat je langzaam afscheid neemt van het leven zoals je het kende.”

Na de eerste schok probeerden we ons leven zo normaal mogelijk voort te zetten.

Dat lukte ook. Tenminste... in het begin. Er waren goede dagen.

Dagen waarop we bijna vergaten dat er een ziekte tussen ons in stond.

We zaten in de tuin, met een kop thee of iets fris. Luisterden naar muziek. De kinderen kwamen langs.

We praatten over gewone dingen. Heel even leek het alsof alles nog hetzelfde was. Maar langzaam veranderde dat.

Niet van de ene op de andere dag. Bijna ongemerkt. Ilona werd sneller moe.

Waar ze vroeger zonder erbij na te denken van alles deed, moest ze nu steeds vaker rust nemen.

Dat vond ze moeilijk. Niet omdat ze klaagde. Dat deed ze zelden.

Maar omdat ze zo graag midden in het leven stond. Ze wilde meedoen. Erbij zijn.

Niet aan de zijlijn zitten.

Toch begon haar lichaam steeds vaker iets anders te zeggen dan haar wil.

Dat deed pijn. Voor haar. En voor ons.

Er kwamen momenten waarop ik dingen van haar overnam zonder dat we daar ooit een gesprek over voerden.

Gewoon omdat het logisch voelde. Dat ging vanzelf. Zoals al zoveel in ons huwelijk vanzelf was gegaan.

Niet omdat het moest. Maar omdat je voor degene van wie je houdt doet wat nodig is.

Zonder daar punten voor te willen krijgen.

Wat me misschien nog wel het meest raakte, was dat Ilona zich vaker zorgen maakte om óns dan om zichzelf.

Ze vroeg hoe het met de kinderen ging. Hoe het met mij ging. Of iedereen het een beetje volhield.

Dat was zo typerend voor haar. Zelfs nu bleef ze eerst moeder. Eerst partner.

En pas daarna patiënt. Soms zaten we gewoon naast elkaar. Geen televisie.

Geen muziek. Geen woorden. Alleen stilte. Vroeger had ik stilte weleens ongemakkelijk gevonden. Nu niet meer.

Nu wist ik dat liefde soms helemaal niets hoeft te zeggen.

Een hand vasthouden was genoeg. Een blik was genoeg. Samen zijn was genoeg.

Er waren avonden waarop ik naar haar keek terwijl ze sliep.

Dan dacht ik aan alles wat we samen hadden meegemaakt. Aan de Koepelstraat. Aan de Ten Hovestraat.

Aan de kinderen. Aan de vakanties. Aan het dansen in de woonkamer. Aan haar oude autootje waar ze zo trots op was.

En ik besepte dat geluk nooit in grote momenten had gezeten. Geluk had al die jaren in ons dagelijks leven gewoond.

Misschien zag ik dat juist nu zo scherp omdat ik voelde dat niets meer vanzelfsprekend was.

Toch bleef Ilona me verbazen. Zelfs op moeilijke dagen kon ze ineens zeggen:

“Wat hebben we het eigenlijk goed gehad, hè?”

Niet met verdriet. Maar met dankbaarheid. Dat was haar kracht.

Ze keek niet alleen naar wat ze verloor. Ze keek ook naar alles wat ze had gekregen. En daar ben ik haar nog steeds dankbaar voor.

Want zij leerde mij iets wat ik zonder haar waarschijnlijk nooit had geleerd.

Dat je, zelfs als het leven je iets heel dierbaars afneemt, nog steeds kunt zien hoeveel moois er is geweest.

Vanaf dat moment leefden we niet meer met de vraag:

“Hoe lang nog?”

Maar met een andere vraag.

“Wat kunnen we vandaag nog samen doen?”

En vreemd genoeg... bleek dat een veel mooiere manier van leven.

Hoofdstuk 13 — De kracht van gewone moed

“Moed is niet geen angst hebben. Moed is iedere dag opnieuw opstaan terwijl je weet wat je te wachten staat.”

Wanneer mensen later aan die periode terugdachten, zeiden ze vaak:

“Wat was Ilona sterk.”

Daar ben ik het mee eens. Maar niet op de manier waarop mensen dat meestal bedoelen.

Ze was geen superheld. Ze deed zich nooit sterker voor dan ze was. Ze had verdriet.

Ze kende angst. Er waren dagen waarop de vermoeidheid haar volledig overviel.

Dagen waarop haar lichaam haar in de steek liet. En toch stond ze de volgende ochtend weer op. Niet omdat het makkelijk was.

Maar omdat ze het leven nog steeds wilde omarmen.

Wat mij misschien nog wel het meest raakte, was dat ze bleef genieten van kleine dingen.

Een kop thee in de tuin, of gewoon de zon op onze gezichten.

De zon die door het raam naar binnen viel. Een telefoontje van één van de kinderen. Een bezoek van familie.

Een liedje dat onverwacht langskwam. Ze kon dan zeggen:

“Wat is dit toch fijn.”

Op zulke momenten keek ik naar haar en dacht ik:

Hoe doe je dat?

Hoe kun je, terwijl je weet wat je te wachten staat, nog zó genieten van een gewoon moment?

Later beseftte ik dat dit precies was wie Ilona altijd al was geweest. De ziekte had haar niet veranderd.

Hij had alleen nog duidelijker zichtbaar gemaakt wat er altijd al in haar zat.

Dankbaarheid. Er waren ook dagen waarop het niet lukte. Dat hoort net zo goed bij het verhaal.

Dan was ze stil. Moe. Of verdrietig.

Op die dagen hoefde ik niets op te lossen. Ik ging naast haar zitten. Pakte haar hand.

Soms zaten we een half uur zonder iets te zeggen. Vroeger had ik stilte vaak willen vullen. Nu wist ik dat liefde soms juist in die stilte woont.

De kinderen bleven haar grootste trots.

Ook wanneer ze zelf steeds minder kon, vroeg ze als eerste hoe het met hen ging.

“Hoe gaat het met Joyce?”

“En Melissa?”

“Heeft Do een beetje een goede dag gehad?”

“Is Djazz lekker bezig?”

Dat was Ilona. Zelfs nu bleef haar aandacht eerst naar anderen gaan. Niet omdat ze zichzelf wegcijferde.

Maar omdat liefde nu eenmaal haar eerste taal was. Ik heb haar nooit horen zeggen:

“Waarom ik?”

Misschien heeft ze die gedachte wel gehad. Dat weet ik niet. Maar naar mij sprak ze hem nooit uit.

In plaats daarvan zei ze vaker:

“We maken er vandaag gewoon een mooie dag van.”

Dat klinkt eenvoudig. Maar ik weet inmiddels hoeveel moed daarvoor nodig is. Soms liep ik door ons huis terwijl zij lag te rusten.

Ik keek naar de foto's aan de muur. De woonkamer die zij had ingericht. De lamp die ze zo mooi vond.

Het oude kastje dat volgens haar precies op die plek hoorde.

Overal zag ik haar hand. Overal voelde ik haar aanwezigheid. En ik dacht:

Wat heeft ze toch veel moois achtergelaten, terwijl ze er zelf nog gewoon was.

Misschien begon het afscheid toen al. Niet in woorden.

Maar in het besef dat ik steeds beter ging kijken naar alles wat haar zo eigen maakte.

Er zijn mensen die de wereld veranderen met grote daden.

Ilona deed het anders. Zij maakte het leven van de mensen om haar heen een beetje warmer. Met aandacht.

Met eerlijkheid. Met warmte. Met liefde. Zelfs in de moeilijkste periode van haar leven bleef ze dat doen.

En juist daarom bewonder ik haar nog iedere dag. Niet omdat ze nooit viel. Maar omdat ze, zolang het kon, steeds weer opstond.

Hoofdstuk 14 — Liefde liet niet los

“Soms bestaat liefde niet meer uit woorden. Alleen nog uit aanwezig zijn.”

Er kwam een moment waarop we allebei voelden dat er iets veranderde.

We spraken het niet vaak uit. Dat hoefde ook niet. Sommige waarheden zijn te groot voor woorden.

Je voelt ze. Je kijkt elkaar aan. En je weet het. Ilona sliep steeds meer.

Waar vroeger altijd beweging was, werd rust langzaam een vast onderdeel van onze dagen.

Ik liep regelmatig even naar haar toe. Niet omdat er iets moest gebeuren. Gewoon om te kijken.

Soms sliep ze diep. Soms deed ze haar ogen open en glimlachte.

“Ben je er?”

vroeg ze.

“Altijd.”

Dat ene woord zei alles. Onze gesprekken werden korter. Maar gek genoeg ook waardevoller.

We hoefden elkaar niets meer uit te leggen. Na vijftwintig jaar kende ik haar stiltes. En zij de mijne.

Soms zaten we een uur naast elkaar. Geen televisie. Geen telefoon.

Alleen een hand die de andere hand vasthield. Vroeger had ik gedacht dat stilte leeg was. Door Ilona ontdekte ik dat stilte ook liefde kan zijn.

De kinderen kwamen steeds vaker even bij haar zitten. Niet omdat het moest. Maar omdat ze dat wilden.

Iedereen voelde dat tijd kostbaar was geworden. Toch probeerden we daar geen zwaar woord van te maken. Er werd nog steeds gelachen.

Nog steeds herinneringen opgehaald. Soms vertelde iemand een verhaal dat we al tien keer hadden gehoord.

En toch luisterden we weer. Omdat het niet om het verhaal ging. Het ging om samen zijn.

Ik keek steeds vaker naar Ilona. Niet stiekem. Gewoon...

alsof ik haar gezicht wilde onthouden. De manier waarop ze glimlachte. Hoe ze me aankeek.

Hoe haar hand voelde wanneer ik die vasthield.

Ik wist toen nog niet dat herinneringen later zo belangrijk zouden worden.

Maar ergens voelde ik wel dat ik ieder moment wilde bewaren.

Er was geen boosheid. Geen strijd tegen het onvermijdelijke. Natuurlijk waren er tranen.

Heel veel tranen. Maar er was ook iets anders. Dankbaarheid.

Voor alles wat we samen hadden gekregen. Voor vijftientig jaar liefde. Voor onze kinderen.

Voor alle herinneringen die niemand ons ooit nog kon afnemen. Op een avond zei ik tegen haar:

“Ik ben zo ongelooflijk trots op jou.”

Ze keek me vragend aan.

“Waarom?”

“Omdat je precies bent zoals je bent. En dat is genoeg.”

Ze glimlachte.

“Ik ben gewoon Ilona.”

“Nee,” zei ik.

“Je bent zoveel meer.”

Ik vertelde haar hoe trots ik was op de moeder die ze was geworden.
Op de vrouw die ons huis tot een thuis had gemaakt.

Op de zus, dochter en vriendin die altijd klaarstond voor anderen.
En vooral...

hoe dankbaar ik was dat zij, van alle mensen op deze wereld, mij
had uitgekozen.

Dat ik haar man mocht zijn. Dat we samen Do en Djazz hadden
gekregen. Ze kneep zacht in mijn hand.

“Wij hadden elkaar.”

Vier woorden. Meer hadden we niet nodig. Die avond bleef ik nog
lang naast haar zitten.

Niet omdat er iets gezegd moest worden. Maar omdat ik voelde dat
liefde soms alleen vraagt om aanwezigheid.

Ik keek naar haar. En dacht: Als ik één ding opnieuw zou mogen
doen in mijn leven...

...dan zou ik opnieuw voor jou kiezen. Iedere keer weer. Ik wist niet
hoeveel tijd we nog samen hadden.

Maar ik wist wel één ding. Tot de allerlaatste dag... zou ik haar hand
niet loslaten.

Hoofdstuk 15 — De laatste gesprekken

“Soms weet je niet dat je een laatste gesprek voert. Je weet alleen dat je nog even bij elkaar wilt zijn.”

De laatste weken werden stiller. Niet omdat we elkaar minder te zeggen hadden. Maar omdat woorden steeds minder nodig waren.

We hadden vijftientig jaar samen geleefd. Alles wat echt belangrijk was, hadden we allang tegen elkaar gezegd.

Nu ging het om iets anders. Om er zijn. Gewoon naast elkaar.

Ik ging steeds vaker even bij haar zitten. Soms zei ik niets. Ik pakte alleen haar hand.

Of streek zacht door haar haar. Dan keek ze me aan. Die blik... die vergeet ik nooit meer. Er zat liefde in. Vertrouwen.

En ook iets van berusting. Niet omdat ze het leven los wilde laten. Maar omdat ze wist dat wij elkaar nooit echt zouden kwijtraken.

We haalden herinneringen op. Niet bewust. Ze kwamen vanzelf.

“Weet je nog...”

Dat waren misschien wel de mooiste woorden uit die periode.

Weet je nog de Koepelstraat?

Weet je nog dat oude autootje waar jij zo trots op was?

Weet je nog dat je me vergat op te halen van mijn werk?

Ze begon te lachen.

“Dat vergeet jij ook nooit meer.”

“Nee.”

“Gelukkig maar.”

Dat was Ilona. Zelfs in die laatste weken bleef humor een plek houden.

Soms praatten we over de kinderen. Niet over de toekomst. Maar over wie ze waren geworden.

Hoe trots we op hen waren. Hoe verschillend ze allemaal waren.

En hoe bijzonder het was dat ieder van hen een stukje van haar met zich meedroeg.

Ik zag haar ogen dan glanzen. Moeder zijn bleef haar grootste trots. Ik vertelde haar iets wat ik misschien veel eerder had moeten zeggen.

“Ik ben zo trots op jou.”

Haar ogen zochten de mijne.

“Waarom?”

“Omdat je precies bent zoals je bent. En dat is genoeg.”

Ze glimlachte.

“Dat is toch heel gewoon?”

“Nee.”

“Dat is het juist niet.”

Ik vertelde haar hoeveel bewondering ik had voor de manier waarop ze haar leven had geleefd.

Voor de liefde die ze aan iedereen had gegeven. Voor de moeder die ze was. Voor de vrouw die gaf ons huis warmte.

Voor de manier waarop ze mensen liet voelen dat ze welkom waren. En voor alles wat ze ook van mij had gemaakt. Ik zei:

“Door jou ben ik een beter mens geworden.”

Ze kneep zacht in mijn hand. Dat deed ze wel vaker. Alsof woorden soms overbodig waren.

Ik keek naar haar. En ineens dacht ik iets wat ik haar ook heb verteld.

“Van alle mensen op deze wereld...”

“...heb jij mij uitgekozen.”

Dat blijft misschien wel het grootste cadeau dat ik ooit heb gekregen.

Niet ons huis. Niet mijn werk. Niet alles wat we samen hebben opgebouwd.

Maar jij. En samen kregen we Do en Djazz. Twee kinderen waarin jij iedere dag nog zichtbaar bent.

Daar ben ik iedere dag dankbaar voor. Die avond bleef het lang stil. Niet ongemakkelijk.

Juist niet. Het voelde alsof stilte ook een gesprek kon zijn. Ik hield haar hand vast.

En dacht alleen maar: Wat ben ik ongelooflijk trots dat jij mijn vrouw bent.

Achteraf besef ik dat we in die laatste weken geen afscheid aan het nemen waren.

We waren elkaar nog één keer aan het bedanken. Voor alles. Voor vijftientig jaar liefde.

Voor ons gezin. Voor alle gewone dagen die achteraf zo bijzonder bleken.

En misschien vooral... voor het feit dat we elkaar ooit hadden gevonden.

Hoofdstuk 16 — De eerste ochtend zonder jou

“Soms verandert een mensenleven niet in een groot moment, maar in de stilte die daarna achterblijft.”

Ik weet niet meer hoe laat ik wakker werd. Alleen dát ik wakker werd. Heel even was alles zoals altijd.

Dat vreemde moment tussen slapen en wakker zijn waarin je nog niet beseft dat je leven voorgoed is veranderd.

Automatisch draaide ik mijn hoofd. Alsof ik haar nog iets wilde zeggen. Misschien:

“Goedemorgen, schat.”

Of gewoon haar naam. Ilona. Pas een paar seconden later kwam de werkelijkheid terug.

Niet als een schreeuw. Maar als een stilte. Een stilte die alles vertelde.

Ze was er niet meer. Het huis voelde hetzelfde. En toch totaal anders.

De meubels stonden nog op dezelfde plek. Haar favoriete stoel. De foto's.

De lamp die zij ooit had uitgezocht. Alles was er nog. Behalve degene die dit huis warmte gaf.

Ik liep langzaam naar beneden. Zonder erbij na te denken pakte ik twee koffiekopjes uit de kast.

Dat deden mijn handen al jaren vanzelf. Pas toen ik de koffie wilde inschenken, bleef ik staan.

Ik keek naar dat tweede kopje. Heel lang. Daar stond het. Alsof het wachtte. Langzaam zette ik het terug.

Dat was misschien wel het eerste moment waarop ik echt besepte dat niets ooit nog vanzelfsprekend zou zijn.

Er hing een stilte die ik niet kende. Geen muziek. Geen stem die vroeg:

“Heb je lekker geslapen?”

Geen lach. Geen geur van haar parfum. Alleen stilte.

Ik ontdekte die ochtend dat stilte geluid kan maken. Een geluid dat recht door je hart gaat. Even later hoorde ik beweging in huis.

De kinderen. Ook voor hen was niets meer hetzelfde. We keken elkaar aan.

Niemand wist precies wat hij moest zeggen.

Wat zeg je op de eerste ochtend zonder je moeder?

Er bestaan geen goede woorden voor. Dus we deden wat we eigenlijk al die maanden hadden gedaan.

We waren er. Voor elkaar. Ik liep later die dag door het huis.

Overal zag ik Ilona. Niet letterlijk. Maar in alles wat ze had achtergelaten.

In de inrichting. In de foto's. In de warmte die nog steeds in iedere kamer zat.

Toen besepte ik iets. Mensen zeggen vaak dat iemand weg is. Dat voelde voor mij anders.

Ze was niet weg. Ze was overal. In herinneringen.

In onze kinderen. In de manier waarop ik inmiddels naar het leven keek. In de liefde die ze had achtergelaten.

Er zijn dagen waarop ik haar verschrikkelijk mis.

Dagen waarop ik automatisch iets wil vertellen en halverwege besef dat dat niet meer kan.

Maar er zijn ook momenten waarop ik haar ineens heel dichtbij voel. Wanneer ik Do zie lachen. Wanneer Djazz me spontaan een knuffel geeft.

Wanneer ik een lied hoor dat wij vroeger keihard meezongen. Wanneer ik gamba's maak en onbewust denk:

“Deze had jij lekker gevonden.”

Dan glimlach ik. En tegelijk doet het pijn. Misschien is dat wat liefde uiteindelijk wordt.

Verdriet en dankbaarheid. Tegelijk. Als ik één ding zeker weet, dan is het dit.

Ik had geen mooier leven kunnen wensen dan het leven dat ik met Ilona heb gedeeld.

Natuurlijk had ik haar veel langer bij me willen houden.

Veel langer. Maar zelfs al hadden we honderd jaar gekregen... dan had ik haar nog steeds te vroeg moeten missen.

En misschien is dat wel de prijs van een grote liefde. Hoe mooier de liefde... hoe groter het gemis.

Maar als ik opnieuw mocht kiezen... zou ik zonder één seconde te twijfelen weer voor haar kiezen.

Iedere keer opnieuw.

Epiloog

Liefde verandert alleen van vorm

Toen ik aan dit boek begon, dacht ik dat ik een verhaal aan het opschrijven was. Nu weet ik dat ik eigenlijk iets anders heb gedaan. Ik heb vastgelegd wie Ilona was. Niet de vrouw die ziek werd. Niet de vrouw van wie ik afscheid moest nemen. Maar de vrouw die mijn leven mooier maakte.

Als je mij vandaag vraagt wie Ilona was, kan ik daar geen kort antwoord meer op geven. Ze was mijn vrouw. Mijn beste vriendin. De moeder van onze kinderen. De vrouw die mij leerde dat liefde zit in de kleinste dingen: een kop thee of een glas wijn na een lange dag, een wandeling langs de zee, muziek in de woonkamer, een bord gamba's, een hand die de jouwe zoekt.

Ik mis haar iedere dag. Dat zal nooit veranderen. Er zijn nog steeds momenten waarop ik automatisch iets tegen haar wil zeggen. Wanneer er iets moois gebeurt, of juist iets moeilijks. Dan besef ik weer dat ik haar stem niet meer zal horen.

En toch is ze nooit echt verdwenen. Ze leeft verder in onze kinderen – in hun lach, hun warmte, de manier waarop ze naar andere mensen kijken. Ze leeft verder in ons huis, in de sfeer die zij heeft gecreëerd. En ze leeft verder in mij. Ik merk dat ik vaker luister, zachter ben geworden, geduldiger. Dat ik mensen probeer te zien zoals zij dat deed.

Misschien is dat wel haar grootste nalatenschap: niet wat ze naliet, maar wat ze in anderen achterliet.

Soms vragen mensen mij of de pijn ooit minder wordt. Ik weet het niet. Wat ik wel weet, is dat liefde niet ophoudt. Ze verandert. Waar ik vroeger haar hand kon vasthouden, draag ik nu haar herinneringen met me mee. Waar we vroeger samen dansten, hoor ik nu een liedje en glimlach ik. Waar we vroeger samen plannen

maakten, probeer ik nu te leven op een manier waarvan ik weet dat zij zou zeggen: “Mooi zo, Corné.”

Als ik één wens mag uitspreken voor iedereen die dit boek leest, dan is het deze: wacht niet. Zeg vandaag dat je van iemand houdt. Maak die wandeling. Geef die knuffel. Neem de tijd. Niet omdat het leven kort is, maar omdat je nooit weet welke gewone dag later een dierbare herinnering zal blijken te zijn.

Van alle mensen op deze wereld koos Ilona ervoor haar leven met mij te delen. Daar zal ik haar mijn hele leven dankbaar voor blijven. Want als er één ding is waar ik na vijftwintig jaar samen in ben gaan geloven, dan is het dit:

Echte liefde verdwijnt niet. Ze verandert alleen van vorm.

En zolang ik leef, zal een deel van Ilona met mij blijven meelopen.

Slotwoord

Er zijn mensen die zeggen dat de tijd alle wonden heelt. Ik geloof dat niet. De tijd leert je leven met wat je bent verloren. Dat is iets anders.

Er gaat geen dag voorbij dat ik niet even aan Ilona denk. Soms met een glimlach, soms met een traan, vaak met allebei tegelijk. Ik mis haar – niet alleen op de grote momenten, maar juist op de gewone. Wanneer ik koffie of thee zet. Wanneer ik muziek hoor die wij samen draaiden. Wanneer ik gamba's maak en automatisch denk: die had jij heerlijk gevonden.

Ze was mijn sprookje. Mijn mooiste toeval. De vrouw waarvan je hoopt dat ze bestaat, maar waarvan je nooit verwacht dat zij juist jou zal kiezen. En toch deed ze dat.

Samen kregen we Do en Djazz. Twee prachtige kinderen waarin ik iedere dag weer iets van hun moeder terugzie. Dat blijft voor mij het grootste geschenk dat zij mij ooit heeft gegeven.

Natuurlijk had ik haar veel langer bij me willen houden. Maar als ik opnieuw mocht kiezen, met de wetenschap dat ik haar uiteindelijk weer zou moeten verliezen... dan zou ik zonder één moment van twijfel opnieuw voor haar kiezen. Iedere keer weer.

Misschien is dat wel de reden waarom ik dit boek heb geschreven. Niet om afscheid van haar te nemen. Maar om ervoor te zorgen dat haar lach, haar warmte, haar eerlijkheid en haar liefde blijven voortleven. Niet alleen in mij. Niet alleen in onze kinderen. Maar ook in iedereen die haar verhaal leest.

De dood heeft een einde gemaakt aan haar leven. Maar nooit aan onze liefde. Die leeft verder. In herinneringen. In onze kinderen. In alles wat zij ons heeft geleerd. En in mijn hart.

Voor altijd. Voor Ilona.

De liefde van mijn leven. ♦ ♦ ♦

Dankwoord

Dank aan iedereen die Ilona tijdens haar ziekte liefde, warmte en
vriendschap heeft gegeven.

En aan iedereen die haar verhaal levend houdt.

Achterflaptekst

(voor de achterkant van het boek)

Na vijftientwintig jaar liefde verliest Corné Mouwen zijn vrouw Ilona. Wat overblijft is geen medisch dossier, maar een leven vol gewone dagen: koffie in de ochtend, muziek in de woonkamer, dansen zonder reden, een hand die de jouwe zoekt.

Na de storm – Wat liefde achterlaat is een eerbetoon aan een vrouw die van een huis een plek maakte waar iedereen zich welkom voelde. Een verhaal over liefde die niet ophoudt waar een leven eindigt, maar alleen van vorm verandert.

Voor iedereen die ooit heeft ontdekt dat afscheid het einde van een leven kan zijn — maar nooit het einde van de liefde.

— *Einde* —

Na de storm is het verhaal van twee mensen die
vijftientwintig jaar lang een leven vol liefde, humor en
gewone geluksmomenten deelden.

Toen ziekte onverwacht alles veranderde,
bleek één ding sterker dan angst: liefde.

Dit is geen boek over afscheid.
Het is een boek over wat blijft.
Over herinneringen. Over een gezin.
En over een vrouw die, ook na haar overlijden,
iedere dag voelbaar aanwezig is.

Want liefde verdwijnt niet.
Ze verandert alleen van vorm.

ISBN 978-90-833245-0-1

9 789083 324501 >